

U C H W A Ł A

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 22 kwietnia 2009 r.

w sprawie ustawy o zmianie ustawy o partiach politycznych, ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 3 kwietnia 2009 r., ustawy o zmianie ustawy o partiach politycznych, ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) tytuł ustawy otrzymuje brzmienie:
"o zmianie ustawy o partiach politycznych oraz niektórych innych ustaw";
- 2) w art. 1:
 - a) skreśla się pkt 1,
 - b) dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
"2a) po art. 29 dodaje się art. 29a w brzmieniu:
"Art. 29a. 1. Środki finansowe pochodzące z subwencji mogą być wykorzystywane na upowszechnianie działań i celów programowych partii politycznej prowadzone w formie odpłatnego rozpowszechniania reklam i audycji w programach nadawców radiowych i telewizyjnych oraz odpłatnych ogłoszeń i reklam w prasie drukowanej, wyłącznie w okresie kampanii wyborczej w wyborach do Sejmu i do Senatu, w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w wyborach do Parlamentu

Europejskiego oraz w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego.

2. Wydatki na cel, o którym mowa w ust. 1, mogą być dokonywane tylko za pośrednictwem Funduszu Wyborczego i na zasadach, określonych w odrębnych przepisach, dotyczących wydatkowania środków na kampanie wyborcze.

3. Środki finansowe pochodzące z subwencji nie mogą być wykorzystywane na upowszechnianie działań i celów programowych partii politycznej w formie, stanowiących jednolitą całość, plakatów i haseł, których powierzchnia przekracza 2 m²."";

3) w art. 1 skreśla się pkt 2;

4) w art. 1 w pkt 3, ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Partia polityczna, która otrzymuje subwencję, przekazuje co najmniej 15% subwencji na Fundusz Ekspercki.";

5) w art. 1 w pkt 3, ust. 4 otrzymuje brzmienie:

"4. Środki finansowe zgromadzone w ramach Funduszu Eksperckiego mogą być wykorzystywane na finansowanie ekspertyz prawnych, politycznych, socjologicznych i społeczno-ekonomicznych, organizowanych przez partię polityczną konferencji i sympozjów oraz działalności wydawniczo-edukacyjnej, związanych z działalnością statutową partii politycznej. Finansowanie ekspertyz odbywa się w drodze umów cywilnoprawnych.";

6) w art. 1 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

"4) w art. 34a ust. 1a otrzymuje brzmienie:

"1a. Odrzucenie informacji następuje w razie stwierdzenia wykorzystania przez partię polityczną środków z otrzymanej subwencji na cele niezwiązane z działalnością statutową, z naruszeniem art. 29a lub z naruszeniem art. 30 ust. 3."";

7) art. 2 - 4 otrzymują brzmienie:

"Art. 2. W ustawie z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 79 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Zabrania się umieszczania stanowiących jednolitą całość plakatów lub haseł wyborczych, których powierzchnia przekracza 2 m².";

2) po art. 88e dodaje się art. 88ea w brzmieniu:

"Art. 88ea. Kto umieszcza plakaty lub hasła wyborcze z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 79 ust. 1a, podlega karze grzywny.";

3) art. 88k otrzymuje brzmienie:

"Art. 88k. Do postępowania w sprawach, o których mowa w art. 88b, art. 88e, art. 88ea, art. 88f i art. 88h, stosuje się przepisy o postępowaniu w sprawach o wykroczenia."

Art. 3. W ustawie z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 71 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Zabrania się umieszczania stanowiących jednolitą całość plakatów lub haseł wyborczych, których powierzchnia przekracza 2 m².";

2) w art. 199a w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

"1a) umieszcza stanowiące jednolitą całość plakaty lub hasła wyborcze, których powierzchnia przekracza 2 m²,".

Art. 4. W ustawie z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360 oraz z 2008 r. Nr 171, poz. 1056) w art. 90 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Zabrania się umieszczania stanowiących jednolitą całość plakatów lub haseł wyborczych, których powierzchnia przekracza 2 m².";

8) dodaje się art. 4a i 4b w brzmieniu:

"Art. 4a. W ustawie z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984, z późn. zm.) w art. 27b w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

"1a) umieszcza stanowiące jednolitą całość plakaty lub hasła wyborcze, których powierzchnia przekracza 2 m²,".

Art. 4b. W ustawie z dnia 23 stycznia 2004 r. - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219, z 2006 r. Nr 218, poz. 1592 oraz z 2007 r. Nr 25, poz. 162 i Nr 112, poz. 766) w art. 148 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

"1a) umieszcza stanowiące jednolitą całość plakaty lub hasła wyborcze, których powierzchnia przekracza 2 m²,".;"

9) w art. 5 wyrazy "art. 28 ust. 7" zastępuje się wyrazami "art. 29a ust. 1 i 3";

10) dodaje się art. 5a w brzmieniu:

"Art. 5a. 1. W 2009 r., z zastrzeżeniem ust. 2, i w 2010 r. wysokość rocznej subwencji, o której mowa w art. 28 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857, z późn. zm.), dla danej partii politycznej albo koalicji wyborczej ustalana jest na zasadzie stopniowej degresji proporcjonalnie do łącznej liczby głosów ważnych oddanych na listy okręgowe kandydatów na posłów tej partii albo koalicji wyborczej, w rozbiciu na liczby głosów odpowiadające poszczególnym przedziałom określonym w procentach, według następującego wzoru:

$$S = W_1 \times M_1 + W_2 \times M_2 + W_3 \times M_3 + W_4 \times M_4 + W_5 \times M_5 + W_6 \times M_6$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

S - kwotę rocznej subwencji,

W₁₋₆ - liczby głosów kolejno obliczane dla każdego wiersza poniższej tabeli, podane odrębnie w wyniku rozbicia łącznej liczby głosów ważnych oddanych w skali kraju łącznie na listy okręgowe kandydatów na posłów danej partii politycznej albo koalicji wyborczej, odpowiednio do wyznaczonego w procentach przedziału,

M₁₋₆ - wysokość kwoty w złotych dla kolejnych wierszy poniższej tabeli:

Wiersz	Głosy ważne oddane w całym kraju łącznie na listy okręgowe kandydatów na posłów danej partii politycznej albo koalicji wyborczej w rozbiu odpowiednio dla każdego przedziału		Wysokość kwoty za jeden głos (M)
	Procent	Liczba głosów (W)	
1	do 5%		10 złotych
2	powyżej 5% do 10%		7 złotych 50 groszy
3	powyżej 10% do 15%		6 złotych 50 groszy
4	powyżej 15% do 20%		1 złoty
5	powyżej 20% do 30%		50 groszy
6	powyżej 30%		25 groszy

2. Pierwszą kwartalną ratę w 2009 r., o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych, wypłaca się w wysokości obliczonej na podstawie art. 29 ust. 1 tej ustawy.
 3. Druga, trzecia i czwarta kwartalna rata za 2009 r. wypłacana jest w wysokości obliczonej w sposób określony w ust. 1.
 4. Do subwencji w wysokości, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 29 ust. 2 i 6 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych.";
- 11) dodaje się art. 5b w brzmieniu:
"Art. 5b. Przepisy art. 2-4b mają zastosowanie do wyborów zarządzonych po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.";
- 12) art. 6 otrzymuje brzmienie:
"Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia".

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

UZASADNIENIE

Podzielając stanowisko Sejmu dotyczące czasowego ograniczenia wysokości wypłacanych partiom politycznym z budżetu państwa subwencji na działalność statutową, wprowadzenia dodatkowych rygorów związanych z wydatkowaniem przez partie polityczne środków pochodzących z tych subwencji oraz wprowadzenia zakazu umieszczania plakatów i haseł wyborczych, których powierzchnia przekracza 2 m², Senat uznał za konieczne wprowadzenie 12 poprawek do ustawy nowelizującej ustawę o partiach politycznych oraz ordynacje wyborcze: parlamentarną, prezydencką i samorządową. Poprawki mają charakter doprecyzowujący, porządkujący i uzupełniający regulacje uchwalone przez Sejm.

W poprawce nr 1 Senat skrócił tytuł ustawy nowelizującej poprzez wskazanie jedynie tytułu podstawowej ustawy nowelizowanej. Zabieg ten pozwolił na usunięcie usterek techniczno-legislacyjnych dotychczasowego tytułu oraz umożliwił wprowadzenie poprawek nr 7 i 8.

Poprawki nr 2 i 9 doprecyzowują i porządkują przepisy wprowadzające dodatkowe ograniczenia związane z wydatkowaniem przez partie polityczne środków pochodzących z subwencji budżetowych.

Biorąc pod uwagę zastrzeżenia dotyczące zgodności z Konstytucją dodawanego do art. 29 ustawy o partiach politycznych ust. 1a, w szczególności z zasadą zakazu retroakcji oraz ochrony interesów w toku, a także poważne trudności w stosowaniu prawa, jakie mogłoby spowodować wejście w życie tego przepisu, Senat w poprawkach nr 3 i 10 zmodyfikował ograniczenie wysokości wypłacanych partiom politycznym z budżetu państwa subwencji na działalność statutową w latach 2009 i 2010, wskazując, iż pierwsza rata w 2009 r. będzie wypłacona w wysokości obliczonej na podstawie przepisów dotychczasowych oraz przenosząc to ograniczenie do przepisów przejściowych nowelizacji.

Poprawka nr 4 zwiększa z 10% do 15% minimalną część subwencji, którą partia polityczna będzie zobowiązana przekazywać na Fundusz Ekspercki. Jednocześnie poprawka usuwa ograniczenie górne, tj. maksymalną część subwencji, którą partia może przekazać na ten Fundusz.

Poprawka nr 5 umożliwia wykorzystywanie środków Funduszu Eksperckiego na organizację przez partię polityczną konferencji i sympozjów związanych z działalnością statutową partii. Poprawka usuwa wprowadzone przez Sejm ograniczenie wykorzystywania

tych środków, w myśl którego "finansowanie ekspertyz może odbywać się drogą umów i porozumień zawieranych przez partię polityczną z wyspecjalizowanymi organizacjami oraz instytucjami".

W poprawce nr 6 Senat zobowiązał Państwową Komisję Wyborczą do odrzucenia informacji finansowej o otrzymanej subwencji w razie naruszenia przez partię wprowadzanych ograniczeń związanych z wydatkowaniem środków pochodzących z tej subwencji oraz naruszenia obowiązku przekazywania określonej części subwencji na Fundusz Ekspertyki. Zdaniem Senatu brak takiej normy stanowiłby istotną wadę nowelizacji i mógłby prowadzić do jawnego naruszania wprowadzanych zasad bez możliwości właściwej reakcji ze strony PKW.

Poprawki nr 7 i 8 wprowadzają sankcję karną za naruszenie zakazu umieszczania plakatów i haseł wyborczych, których powierzchnia przekracza 2 m². Poprawka nr 11 odsuwa stosowanie tego zakazu do wyborów zarządzonych po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji. Senat dostrzegł, iż poprzez odesłanie w art. 73 ust. 3 Ordynacji wyborczej do Parlamentu europejskiego zakaz ten będzie dotyczył także eurowyborów, a poprzez odesłanie w art. 2 ust. 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta - także tych wyborów. W wersji uchwalonej przez Sejm tak istotna zmiana dotycząca zasad prowadzenia agitacji wyborczej mogłaby wejść w życie – w trakcie kampanii wyborczej do Parlamentu Europejskiego oraz przeprowadzanych lokalnie wyborów uzupełniających, przedterminowych i ponownych. W przedstawionej poprawce Senat wskazał termin wynikający z uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 listopada 2006 r. (sygn. akt K 31/06).

Mając na względzie zasady określone w art. 4 ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych, Senat w poprawce nr 12 wskazał, iż nowelizacja wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia.